

עונג שבת (18)

ההקבלה בין שבת לבית המקדש
בגדי כהונה

בשבת ישנה הלכה מיוחדת ללבוש בגדי שבת, כמו שאמרו חז"ל (שבת ק"ג:) "ורחצת וסכת ושמת שמלותיך", אמר רבי אלעזר: אלו בגדים של שבת. וענין זה נלמד מבגדי כהונה: מנין לשינוי בגדים מן התורה? שנאמר: "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" (גמרא שם). הרי לנו, שבגדי שבת הם כעין בגדי כהונה, וכשם שבבית המקדש היו לכהנים בגדים מיוחדים, כך בשבת קודש נצטוונו ללבוש בגדי שבת. בדרך כלל, הבגדים מבטאים את פנימיותו של האדם. בגדי כהונה הם בעצם בגדי מלאכים.

גבריאל המלאך נקרא: "האיש לבוש בגדים" כשנכנסים לבית המקדש, כל החיים מרוכזים סביב עבודת השי"ת, ולכן לובשים בגדים של מלאכי אלוהים.

בכל השבוע בעל המלאכה לובש בגדים המעידים על מלאכתו הפשוטה, אבל כשמגיעה שבת קודש לובש הוא בגדי שבת. האמת היא שבשבת הוא אכן יהודי קדוש ומורם עם. שכן מהו אדמו"ר? אדם שחיוו מוקדשים לעבודת ה' בקדושה וטהרה, הוא לא מתעניין בשום דבר אחר. וגם יהודי זה, בשבת אינו מרים את הטלפון, לא הולך לבנק ולא לעסקים, כעת תורתו אומנותו, וכל זמנו מוקדש ביום זה לעבודת הבורא כאחד הצדיקים.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

רחיצה

כאשר כהן נכנס לבית המקדש, ישנו דין של רחיצת ידים ורגליים בכיור. ואם לא היה רוחץ את ידיו ורגליו, עבודתו פסולה. כך נפסק להלכה. אלא שהיו בזה שתי דרגות. עיקר הדין הוא רחיצת ידים ורגליים, וחז"ל הוסיפו שהכהן לא יעשה את עבודתו בבית המקדש עד שיטבול כולו במקוה. אין אדם נכנס לעזרה לעבודה, אפילו טהור, עד שיטבול חמש טבילות (יומא ל.). וכעין זה לגבי שבת, כמובא בהלכה (שו"ע או"ח סימן רס"א) מצוה לרחוץ כל גופו, ואם אי אפשר לו, ירחוץ פניו וידיו ורגליו בחמין בערב שבת. ורבים נוהגים גם לטבול לכבוד שבת.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

להתחיל מחדש בכל מצב
תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים

בספר "תורת אבות" כתב לפרש שבמילים "תחילה למקראי קודש", טמונה עצה נפלאה לאדם: אם רוצה אתה להיקרא אל הקדושה, התחל בשבת! לשבת יש כח לנסוך באדם את הכוחות הנדרשים להתחלה חדשה. הוסיפו המפרשים שגם בהמשך: "זכר ליציאת מצרים", טמונה עצה. אם אדם מרגיש את עצמו במצב ירוד, שפל, וחושב עצות בנפשו איך להתחיל מחדש, עליו לזכור את יציאת מצרים, גם במצרים היינו יורדים ושפלים ביותר, ומתוך המצב הזה, הקב"ה הוציאנו ובחר בנו לעם סגולה. זו לשון ספר "זכרון קדוש": זכר ליציאת מצרים, כל שבת באה להזכיר ליהודי, כי עליו לצאת ממצרים.

ומתוך אור "שבת קודש" חלק א'

לעתיד לבוא יצא הלחם מן הארץ

המוציא לחם מן הארץ

יש לעיין, מדוע בברכת המוציא אנחנו מברכים על המוצר המוגמר: "המוציא לחם", ואילו בברכת הגפן איננו מברכים על המוצר המוגמר היין אלא "על הגפן", הענבים? יש לומר: חז"ל (שבת ל:) אומרים: עתידה ארץ שתוציא גלוסקאות וכלי מילת, שנאמר: "יהי פיסת בר בארץ", והיינו שמהאדמה יצא לחם, אדם ילך בשדה ויקטוף לחם. מסתמא יהיו כל סוגי הלחמים, עם סוכר ובלי סוכר, קמח לבן או חום וכו'.... ישנה מחלוקת בראשונים בענין זה: הרמב"ם סובר שאין לפרש הדברים כפשוטם, אלא העולם ימשיך לנוהג כמנהגו. אדם יצטרך לחרוש ולזרוע כדי שיהיה לו לחם. כונת חז"ל לומר לך רק שהפרנסה תהיה מצויה בקלות ובשפע, ויהיה ניתן להשיג לחם בקלות מרובה, כאילו גדל הוא מן הארץ. זה מה שהיו אומרים, שבאמריקה הכסף מתגלגל ברחובות. לעומת הרמב"ם, סוברים ראשונים אחרים כי דברי חז"ל הם כפשוטם, ואכן מן הארץ יצא לחם. גם בבריאת העולם, הלחם יצא מן הארץ ואדם הראשון לא היה צריך לחרוש ולזרוע כדי שיהיה לחם. ראייתם היא מנוסח הברכה: "המוציא לחם מן הארץ", כי כך באמת היה בבריאת העולם שמהארץ יצא לחם. לאחר שאדם חטא, אמר לו הקב"ה: אם יש לך זמן לחטוא, התחל לעבוד, שוב לא יצא הלחם מן הארץ, אלא תצטרך לעמול ולהתיגע לחרוש ולזרוע, כדי שיהיה כדי שיהיה לך אותו. אבל לעתיד לבוא, יחזור

העולם למצבו הראשון, לפני חטא אדם הראשון, ושוב יצא לחם מן הארץ. מה שאין כן בנוגע לברכת הגפן, גם בבריאת העולם, לא יצא יין מהארץ. מהארץ יצא גפן, לכן הברכה היא "בורא פרי הגפן".

ומתוך אור "שבת קודש" חלק א'

השולחן

בבית המקדש היתה מצוה של שולחן "זה השולחן אשר לפני ה'" (יחזקאל מא, כב), וכעין זה מצינו גם "שולחן שבת". בקדמונים מוצאים אנו כוונות מיוחדות בשולחן שבת, היכן הוא מונח וכו'. כי זה שולחן מעין השולחן שהיה בבית המקדש. מדברי חז"ל נראה עור, שהיה מנהג בעם ישראל להניח שושנים על השולחן בשבת, אולי עבור ריח טוב, כמו שמצינו במדרש (שהש"ר ב, ו): מה שושנה זו מתוקנת לשבתות, וימים טובים, כך ישראל וכו'. יש לדעת כשקונים שושנים לכבוד מי קונים, לכבוד השי"ת, זוהי סעודתו של השי"ת, ביתו של השי"ת, זהו שולחן שבת.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

שתי דרגות בשמירת השבת

כל המקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו מאוד על פי פעלו. איש על מחנהו ואיש על דגלו. המפרשים הקשו על דברי הפייטן, שהם לכאורה סותרים אלו את אלו, כי אם אומר הפייטן: "שכרו הרבה מאוד", הכוונה היא שהוא אמר לקבל שכר יותר ממה שמגיע לו, ואילו בהמשך נאמר: "על פי פעלו" היינו: השכר שיקבל שומר השבת יהיה מידה כנגד מידה על פי פעלו ותו לא. בספר "שם משמעון" מבאר: יש להתבונן בתחילת דברי הפייטן, שגם הם נראים סותרים אלו את אלו. הפיוט מתחיל במילים: "כל המקדש שביעי כראוי לו", ופירושו לכאורה שהוא מקדש את השבת יותר מהדין המחויב, כפי שאמרו חז"ל (חגיגה י), שדיני שבת הם "כהררים התלויים בשערה". ואותו אדם מקדש את השבת ביתר שאת וביתר עוז, בסיגים ובגדרים המותרים לו, כדי שלא יכשל באסורי שבת וזו הכוונה: "כראוי לו". ממשיך הפייטן ואומר: "כל שומר שבת מחללו", והכוונה שאין הוא שומר את השבת אף במותר לו, אלא שומר אותה על פי דיני השולחן ערוך, ונמנע מחילול שבת. מכאן רואים אנו, שהפייטן דיבר של שני אנשים: האחד, איש המעלה הנימצא בדרגה גבוהה לקדש את השבת אף במותר לו, והוא זה המקדש שביעי "כראוי לו", והשני, שומר שבת הרגיל, על פי השולחן ערוך, ונמנע "מחללו". על כן ממשיך הפייטן ואומר כי אף שכרם של שני האנשים הללו שונה זה מזה. הראשון השומר שבת עם כל הגדרים והסיגים, שכרו הרבה מאוד, גם שכרו יהיה הרבה יותר מהדין, ואילו השני, השומר שבת רק "מחללו", הרי שכרו יהיה "על פי פעלו", ותו לא.

ומתוך אור "שבת קודש" חלק א'

הלכה: הדלקת נרות

אשה שהדליקה נרות מבעוד יום ונתכונה לקבלת שבת, אף על פי שהאשה אסורה בעשיית מלאכה, אין הבעל נגרר אחריה, ורשאי להתפלל אח"כ מנחה של חול, וגם מותר בעשיית מלאכה, וכן הבעל שקיבל שבת מבעוד יום אין האשה נגררת אחריו, ומותרת בעשיית מלאכה ובהדלקת נרות שבת. מי שקיבל שבת מבעוד יום, ונזכר שהוא צריך לעשות מלאכה נחוצה קודם השקיעה, מותר לו לעשות התרה על קבלת השבת, כמי שעשה התרה על נדר או שבועה, ואז יעשה מלאכה. מי שקיבל שבת מבעוד יום, מותר לומר לישראל חבירו (שלא קיבל שבת), לעשות לו מלאכה.

חזון עובדיה שבת חלק א'

פתגם: כירח גם האדם, מסתיר את צילו האפל מעין הרואים.

ספר "שמחלה"

חקירה: חינוך למצוות ציצית

לחנכו לקיים את המצוות, או לחנכו שלא להטלה. (ברכת אברהם סוכה מב. חינוך לציצית ב: לקיימה).
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הכסף יענה את הכל

עשיר אחד אחזו בולמוס בעיצומו של צום יום הכיפורים. מיד פנו המתפללים אל הרב ושאלוהו מה לעשות. אין ברירה אלא להשקותו מים, אמר הרב, אבל תחילה התנו עמו תנאי מפורש, שכנגד כל לגימת מים ינדב מאה רובל לצרכי צדקה. וראה זה פלא מיד סר ממנו הבולמוס והוא חזר לאיתנו.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, לעילוי נשמת שלמה בן מחה, דנאיל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם.

